

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044) 251-62-62, (044) 251-62-66

E-mail: sl.dilovod@amcu.gov.ua, сайт: amcu.gov.ua, код згідно ЄДРПОУ 00032767

№ _____ На № _____ від _____

Комітет Верховної Ради України
з питань енергетики та житлово-
комунальних послуг

*Щодо законопроектів
№ 12087 та № 12087-1*

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши в межах повноважень лист Голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг від 30.10.2024 № 04-17/12-2024/240114 (вх. Комітету № 1-01/453 від 30.10.2024) щодо надання:

1) зауважень та пропозицій до проектів законів України «Про внесення змін до законів України щодо об'єднання ринків електричної енергії України та Європейського Союзу», внесений народними депутатами Жупанином А.В., Герусом А.М., Совсун І.Р., Хлапуком М.М., Костюхом А.В., Припутнем Д.С. (реєстраційний № 12087 від 02.10.2024) (далі – Законопроект № 12087), та «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації норм європейського права з інтеграції енергетичних ринків, підвищення безпеки постачання та конкурентоспроможності у сфері енергетики», внесений народними депутатами Кучеренко О.Ю., Гриб В.О., Камельчуком Ю.О., Гончаренком О.О., Юрченком О.М., Саврасовим М.В., Горобцем О.С. (реєстраційний № 12087-1 від 18.10.2024) (далі – Законопроект № 12087-1) (далі разом – Законопроекти);

2) кандидатур уповноважених представників для участі в робочій групі щодо підготовки рішення стосовно прийняття одного із Законопроектів за основу або необхідності розробки доопрацьованої версії законопроекту з урахуванням пропозицій учасників енергоринку та інших зацікавлених осіб, повідомляє про таке.

I. Щодо надання зауважень та пропозицій до Законопроектів

Законопроектом № 12087 пропонується внести зміни, зокрема, до Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон).

1. Законопроектом № 12087 пропонується внести зміни до частини другої статті 2 Закону, а саме, виключити положення, що передбачає *обов'язок погодження з Антимонопольним комітетом України проектів правил ринку, правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, кодексів системи передачі та систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів, що можуть вплинути на конкуренцію* (абзац двадцять четвертий підпункту 2 пункту 1 розділу I Законопроекту).

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат:

3FAA9288358EC00304000002B6B3700FAAFC100

Підписувач: Кириленко Павло Олександрович

Дійсний з: 13.09.2023 0:00:00 по 12.09.2025 23:59:59

Антимонопольний комітет України

№ 128-01/01-315-НПА від 07.11.2024

Економічна конкуренція (конкуренція) – *змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремих суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку* (стаття 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

Державна політика розвитку та захисту конкуренції в Україні визначає засади формування та реалізації єдиної та цілісної державної політики у сфері розвитку та захисту конкуренції та обмеження монополізму в Україні.

Державна конкурентна політика передбачає формування єдиного розуміння політики розвитку та захисту конкуренції на всіх рівнях державотворення, встановлення засад та принципів реалізації такої політики, визначає проблеми сьогодення у сфері конкуренції та шляхи їх вирішення для сталого економічного зростання та підвищення добробуту суспільства.

Державна конкурентна політика визначається як система дій, регулятивних заходів, нормативно-правових актів і фінансових пріоритетів органів державної влади, яка спрямована на розвиток та врегулювання взаємовідносин між учасниками економічних взаємин, покращення / вдосконалення якості конкурентного ринкового середовища з метою підвищення продуктивності, захисту інтересів споживачів та національного економічного зростання.

Ефективна конкуренція між суб'єктами господарювання є необхідною передумовою успішного функціонування та сталого розвитку економіки, рушієм продуктивності та інноваційності підприємницької діяльності, запорукою суспільного добробуту. Вільне змагання суб'єктів господарювання-підприємців забезпечує встановлення цін на рівні, що призводить до оптимального розподілу суспільних ресурсів, сприяє підвищенню рівня організації господарської діяльності та здійсненню науково-технічного прогресу.

Ринок електричної енергії функціонує *на конкурентних засадах*, крім діяльності суб'єктів природних монополій, з обмеженнями, встановленими Законом (частина перша статті 3 Закону).

Функціонування ринку електричної енергії здійснюється на принципах, зокрема, *недискримінаційної участі в ринку електричної енергії, рівності прав на продаж та купівлю електричної енергії, добросовісної конкуренції, сприяння розвитку альтернативної та відновлюваної енергетики* (частина друга статті 3 Закону).

Державне регулювання ринку електричної енергії здійснює Регулятор (Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг) у межах повноважень, визначених Законом та іншими актами законодавства (частина перша статті 6 Закону).

Регулятор здійснює *державне регулювання*, зокрема, *шляхом нормативно-правового регулювання* у випадках, коли відповідні повноваження надані Регулятору законом (частина друга статті 3 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»).

Основними завданнями Регулятора, зокрема, є *сприяння розвитку конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг* (частина третя статті 3 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»).

Згідно із частиною другою статті 6 Закону **до основних завдань Регулятора** на ринку електричної енергії, зокрема, належить:

розвиток конкуренції та забезпечення належного функціонування регіональних (міжнародних) ринків у рамках Енергетичного Співтовариства, зокрема єдиного ринку Енергетичного Співтовариства, з метою досягнення цілей, зазначених у пункті 1 частини другої статті 6 Закону, а саме сприяння співпраці з Радою регуляторних органів

Енергетичного Співтовариства та національними регуляторами у сфері енергетики інших держав - сторін Енергетичного Співтовариства, *становленню конкурентного єдиного ринку електричної енергії в рамках Енергетичного Співтовариства з урахуванням інтересів забезпечення безпеки постачання електричної енергії та сталості навколишнього природного середовища, ефективному відкриттю ринку електричної енергії для всіх покупців держав - сторін Енергетичного Співтовариства;*

створення передумов для отримання покупцями економічних вигод від ефективного функціонування ринку електричної енергії шляхом сприяння конкуренції на ринку електричної енергії та реалізації дієвих механізмів захисту прав споживачів.

Антимонопольний комітет України є державним органом із спеціальним статусом, **метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності** та у сфері публічних закупівель.

Захист конкуренції – це комплекс правових засобів, які реалізуються в діяльності Антимонопольного комітету України, спрямованій на виявлення, розслідування та запобігання правопорушенням, на захист та відновлення законних інтересів, прав учасників ринку, що можуть виникати внаслідок порушення правил конкуренції, притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні законодавства про захист економічної конкуренції.

Основним завданням Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики, зокрема в частині здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції (стаття 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України»).

Відповідно до статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у сфері формування та реалізації конкурентної політики, сприяння розвитку конкуренції, нормативного і методичного забезпечення діяльності Антимонопольного комітету України та застосування законодавства про захист економічної конкуренції Антимонопольний комітет України має, зокрема, такі *повноваження*:

брати участь у розробленні та вносити в установленому порядку Президенту України та Кабінету Міністрів України пропозиції щодо законів та інших нормативно-правових актів, які регулюють питання розвитку конкуренції, конкурентної політики та демонополізації економіки, погоджувати проекти нормативно-правових актів Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, що можуть вплинути на конкуренцію;

надавати обов'язкові для розгляду рекомендації та вносити до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, установ, організацій, суб'єктів господарювання, об'єднань пропозиції щодо здійснення заходів, спрямованих на обмеження монополізму, розвиток підприємництва і конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, а також щодо припинення дій або бездіяльності, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію;

вносити пропозиції Президенту України, Кабінету Міністрів України, Національному банку України, приписи органам влади, органам місцевого самоврядування щодо зміни прийнятих ними нормативно-правових актів, які не відповідають законодавству про захист економічної конкуренції або внаслідок неоднозначного розуміння яких створюються перешкоди для розвитку конкуренції.

Слід зазначити, що відповідно до частини четвертої статті 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» органи влади, *органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані погоджувати з Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями проекти*

нормативно-правових актів та інших рішень, які можуть вплинути на конкуренцію, зокрема, щодо створення суб'єктів господарювання, встановлення і зміни правил їх поведінки на ринку, або такі, що можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на відповідних ринках, а також одержувати дозвіл Антимонопольного комітету України на концентрацію у випадках, передбачених законом.

До сфери застосування законодавства про захист економічної конкуренції віднесена, зокрема діяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю в частині:

прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність, які можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на відповідному ринку (стаття 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції»);

делегування органами влади та органами місцевого самоврядування окремих владних повноважень об'єднанням, підприємствам та іншим суб'єктам господарювання, якщо це призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції (стаття 16 Закону України «Про захист економічної конкуренції»);

дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації (стаття 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

Невичерпний перелік антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю наведено в частині другій статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції»:

заборона або перешкоджання створенню нових підприємств чи здійснення підприємництва в інших організаційних формах у будь-якій сфері діяльності, а також встановлення обмежень на здійснення окремих видів діяльності, на виробництво, придбання чи реалізацію певних видів товарів;

пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до вступу в асоціації, концерни, міжгалузеві, регіональні чи інші форми об'єднань або здійснення узгоджених дій концентрації суб'єктів господарювання в інших формах;

пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до пріоритетного укладення договорів, першочергової поставки товарів певному колу споживачів чи першочергового їх придбання у певних продавців;

будь-яка дія, спрямована на централізований розподіл товарів, а також розподіл ринків між суб'єктами господарювання за територіальним принципом, асортиментом товарів, обсягом їх реалізації чи закупівель або за колом споживачів чи продавців;

встановлення заборони на реалізацію певних товарів з одного регіону країни в іншому або надання дозволу на реалізацію товарів з одного регіону в іншому в певному обсязі чи за виконання певних умов;

надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції;

дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами;

дія, якою встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.

Прийняття нормативно-правових актів та рішень без погодження з Комітетом *може призводити до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на відповідних ринках, а також до нанесення збитків державі.*

Погодження проєктів нормативно-правових актів є ефективним інструментом запобіганню вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, визначених статтями 15–17 та 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Відповідно до статті 3 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), Сторони (Україна та ЄС і ЄВРАТОМ) визнають, що принципи вільної ринкової економіки становлять основу для їхніх відносин. Верховенство права, належне врядування, боротьба з корупцією, боротьба з різними формами транснаціональної організованої злочинності й тероризмом, сприяння сталому розвитку і ефективній багатосторонності є головними принципами для посилення відносин між Сторонами.

Відповідно до Преамбули Угоди про асоціацію Сторони (Україна та ЄС і ЄВРАТОМ) висловили свою відданість, зокрема, щодо:

розвитку нового сприятливого клімату для економічних відносин між Сторонами, насамперед для розвитку торгівлі та інвестицій і *заохочення конкуренції, які є ключовими факторами для економічної реструктуризації та модернізації;*

посилення співробітництва у сфері енергетики, з урахуванням зобов'язань Сторін стосовно виконання Договору про заснування Енергетичного Співтовариства;

посилення енергетичної безпеки, сприяння розвитку належної інфраструктури та посилення ринкової інтеграції та регуляторної адаптації до ключових елементів *acquis* ЄС, сприяння енергетичній ефективності та використання поновлюваних джерел енергії, а також намагання досягти високого рівня ядерної безпеки,

домовилися про створення асоціації між Україною, з однієї сторони, та Союзом і його державами-членами.

Статтею 253 Угоди про асоціацію чітко закріплено, що для України, як сторони цієї угоди, законодавством про конкуренцію є Закон України «Про захист економічної конкуренції» № 2210-III від 11 січня 2001 року (зі змінами та доповненнями) та акти щодо його імплементації і такі, що вносять до них зміни й доповнення. У разі виникнення розбіжностей між положеннями Закону № 2210-III та іншими суттєвими положеннями про конкуренцію Україна гарантує, що положення Закону мають переважну силу в межах цих розбіжностей.

Згідно з абзацом першим статті 58 Директиви (ЄС) 2019/944 Європейського Парламенту і Ради від 05 червня 2019 року «Про спільні правила внутрішнього ринку електроенергії та внесення змін до Директиви 2012/27/ЄС» (нова редакція) «In carrying out the regulatory tasks specified in this Directive, the regulatory authority shall take all reasonable measures in pursuit of the following objectives within the framework of its duties and powers as laid down in Article 59, in close consultation with other relevant national authorities, including competition authorities, as well as authorities, including regulatory authorities, from neighbouring Member States and neighbouring third countries, as appropriate, and without prejudice to their competence».

Переклад: «При виконанні регуляторних завдань, визначених цією Директивою, регуляторний орган вживає всіх розумних заходів для досягнення наступних цілей у рамках своїх обов'язків і повноважень, як викладено у статті 59, у тісній консультації з іншими відповідними національними органами, включаючи органи з питань конкуренції, а

також органи, включаючи регулятивні органи, з сусідніх держав-членів і сусідніх третіх країн, **у відповідних випадках та без шкоди для їх компетенції**.

Виключення положення, яке передбачає обов'язок погодження Комітетом проєктів нормативно-правових актів, що можуть вплинути на конкуренцію, унеможливить здійснення Комітетом державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції Регулятором у частині запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (статті 15–17 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

Враховуючи наведене, пропонуємо виключити абзац двадцять четвертий підпункту 2 пункту 1 розділу I Законопроекту № 12087, яким пропонується виключити положення, що передбачає обов'язок погодження з Антимонопольним комітетом України проєктів правил ринку, правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, кодексів системи передачі та систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів, що можуть вплинути на конкуренцію (абзац одинадцятий частини другої статті 2 Закону).

2. Законопроектами пропонується частину першу статті 6 Закону доповнити новим абзацом, відповідно до якого під час здійснення державного регулювання ринку електричної енергії Регулятор повинен вживати всіх необхідних заходів, в межах своїх повноважень, для виконання завдань, визначених у частині третій статті 6 Закону, у співпраці з іншими органами державної влади, зокрема Антимонопольним комітетом України, а також органами влади, зокрема регуляторними органами та органами з питань захисту конкуренції, держав-членів Європейського Союзу та держав-сторін Енергетичного Співтовариства, без обмеження своєї компетенції.

Повноваження Регулятора на ринку електричної енергії визначено частиною третьою статті 6 Закону.

Разом із цим Законопроектами пропонується доповнити статтю 36² новою частиною четвертою, відповідно до якої Антимонопольний комітет України у співпраці з Регулятором матиме право здійснювати моніторинг дотримання власником системи передачі своїх зобов'язань відповідно до частини другої статті 36² Закону.

Водночас зазначене положення, у разі прийняття Законопроекту в запропонованій редакції, суперечитиме Конституції України, законам України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про Антимонопольний комітет України» та «Про захист економічної конкуренції» з огляду на таке.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (стаття 19 Конституції України).

Регулятор здійснює державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг, зокрема у сфері енергетики, у тому числі діяльності з передачі електричної енергії (частина перша статті 2 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»).

Органи державної влади, до компетенції яких належить забезпечення державного регулювання та управління у відповідних галузях економіки, проводять моніторинг ринків цих галузей з метою аналізу та прогнозування їх розвитку (частина третя статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

Державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України (абзац перший частини четвертої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

У той же час основним завданням Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики, зокрема, у частині здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції (стаття 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України»), яке реалізується, зокрема, через обов'язок органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю погоджувати з Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями проекти нормативно-правових актів та інших рішень, які можуть вплинути на конкуренцію (частина четверта статті 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України»).

З огляду на те, що питання моніторингу дотримання власником системи передачі своїх зобов'язань відповідно до частини другої статті 36² Закону належить до повноважень Регулятора, пропонуємо положення абзацу четвертого підпункту 29 пункту 1 розділу I Законопроекті № 12087 та абзацу четвертого підпункту 28 пункту 1 розділу I Законопроекті № 12087-1 викласти в такій редакції:

«Регулятор має право здійснювати моніторинг дотримання власником системи передачі своїх зобов'язань відповідно до частини другої статті 36² Закону».

3. Законопроектами пропонується внести зміни до Закону, запровадивши «єдине сполучення ринків», «єдине сполучення ринків «на добу наперед» та «єдине сполучення внутрішньодобових ринків», у зв'язку із чим запропоновано доповнити Закон новим учасником – *номінований оператор ринку електричної енергії*.

3.1. Номінований оператор ринку електричної енергії (далі – номінований оператор ринку) – юридична особа, призначена Регулятором, або юридична особа-нерезидент, паспортизована Регулятором, що забезпечує виконання завдань, пов'язаних з єдиним сполученням ринків «на добу наперед» та/або єдиним сполученням внутрішньодобових ринків.

При цьому *номінований оператор ринку* забезпечуватиме виконання завдань, пов'язаних з єдиним сполученням ринків «на добу наперед» та єдиним сполученням внутрішньодобових ринків.

Також *номінований оператор ринку* створюватиме організаційні, технологічні, інформаційні та інші умови для здійснення регулярних торгів за правилами ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, укладання і виконання договорів та розрахунків за ними, визначатиме уповноважений банк та забезпечуватиме дотримання учасниками ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку вимог щодо надання гарантій виконання фінансових зобов'язань відповідно до правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку.

З огляду на зазначене пропонуємо уточнити визначення терміна «номінований оператор ринку», з огляду на функції та завдання, які на нього покладатимуться в разі прийняття Законопроекті.

3.2. У Законопроекті № 12087 також зазначається, що з метою продажу/купівлі електричної енергії на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку учасники ринку подають свої заявки *оператору ринку* (абзац дев'ятий підпункту 62 пункту 1 розділу I).

Водночас відповідно до Законопроекті № 12087 оператор ринку виконуватиме інші функції, не пов'язані з ринком «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку (перелік функцій наведено в абзацах сорок першому – сорок другому підпункту 46 пункту 1 розділу I).

З метою узгодження положень Законопроєкту № 12087 пропонуємо в абзаці дев'ятому підпункту 62 пункту 1 розділу I слова «оператору ринку» замінити словами «номінованому оператору ринку».

3.3. Відповідно до Законопроєкту № 12087:

*Форма та порядок подання заявок визначаються правилами ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку. У випадку, якщо в торговій (-их) зоні (зонах) України діє кілька номінованих операторів ринку, форма та порядок подання заявок відповідному номінованому оператору ринку визначаються **правилами торгівлі, встановленими відповідним номінованим оператором ринку** (абзаци десятий, одинадцятий підпункту 62 пункту 1 розділу I).*

*Купівля-продаж електричної енергії на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку здійснюється за правилами ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, а у випадку, якщо в торговій зоні (зонах) України діє кілька номінованих операторів ринку, з урахуванням **правил торгівлі, встановлених кожним з номінованих операторів ринку**, в тій мірі, в якій це стосується такого номінованого оператора ринку.*

Відповідно до Законопроєкту № 12087-1:

*При єдиному сполученні ринків «на добу наперед» та під час єдиного сполучення внутрішньодобових ринків купівля-продаж електричної енергії здійснюється за **правилами торгів відповідного номінованого оператора ринку**, які мають бути завчасно оприлюднені на веб-сайті такого номінованого оператора ринку (абзац тринадцятий підпункту 63 пункту 1 розділу I).*

З метою відповідності Законопроєктів положенням Регламенту Комісії ЄС від 24 липня 2015 року № 2015/1222 «Про встановлення настанов щодо розподілу пропускнуої спроможності та управління перевантаженнями», зокрема параграфу 6 статті 9, (далі – Регламент 2015/1222) пропонуємо уточнити в зазначених положеннях, що **такі правила торгівлі номінованих операторів ринку мають затверджуватися Регулятором, особливо якщо номінованим оператором ринку визначено одного суб'єкта господарювання.**

3.4. Законопроєктом № 12087-1 пропонується встановити, що *Регулятор приймає рішення про припинення виконання функції номінованого оператора ринку електричної енергії, якщо такий оператор не забезпечує під час своєї діяльності відповідність критеріям, визначеним цією статтею, і не в змозі відновити таку відповідність протягом шести місяців з моменту отримання повідомлення про невідповідність від Регулятора* (абзац двадцять дев'ятий підпункту 46 пункту 1 розділу I).

Якщо номінований оператор ринку електричної енергії, що здійснює діяльність в Україні, але був призначений в державах-членах Європейського Союзу та/або державах-сторонах Енергетичного Співтовариства і пройшов паспортизацію в Україні, не забезпечує відповідність критеріям цієї статті щодо своєї діяльності в Україні, Регулятор повідомляє оператору про невідповідність (абзац тридцять перший підпункту 46 пункту 1 розділу I).

Якщо оператор не відновлює відповідність протягом трьох місяців з моменту отримання такого повідомлення, Регулятор може призупинити його право здійснювати в Україні функцію із сполучення ринків, поки оператор не відновить відповідність (абзац тридцять другий підпункту 46 пункту 1 розділу I).

Водночас Законопроєктами не визначено механізму роботи єдиного сполучення ринків «на добу наперед» та внутрішньодобових ринків у разі, якщо діяльність номінованого оператора ринку буде призупинена.

Враховуючи наведене, з метою уникнення унеможливлення діяльності єдиного сполучення ринків «на добу наперед» та внутрішньодобових ринків пропонуємо в

Законопроектах врегулювати питання організації функціонування єдиного сполучення ринків, а також питання організації функціонування ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, у разі зміни моделі, за якої таку організацію здійснюватимуть декілька призначених номінованих операторів ринку на модель з одним номінованим оператором ринку.

3.5. Також з метою запобігання вчиненню порушень Закону України «Про захист економічної конкуренції», а також з урахуванням положень Регламенту 2015/1222 пропонуємо доповнити Законопроекти положенням, відповідно до якого *співпраця між номінованими операторами ринку повинна суворо обмежуватися питаннями, які необхідні для ефективного та безпечного розроблення, впровадження та функціонування єдиного сполучення ринків «на добу наперед» і внутрішньодобових ринків. Спільне виконання функцій оператора сполучення ринків повинне ґрунтуватися на принципі недискримінації та гарантувати, що жоден номінований оператор ринку не отримає необґрунтованих економічних переваг від участі у виконанні функцій оператора сполучення ринків* (а саме статтю 51 Законопроекту № 12087 та статтю 51¹ Законопроекту № 12087-1).

3.6. Відповідно до Законопроекту № 12087 *відшкодування витрат номінованого оператора ринку, пов'язаних із забезпеченням функціонування єдиного сполучення ринків на загальноєвропейському, регіональному, національному рівнях, здійснюється за рахунок внесків учасників ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку відповідно до правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку або за рахунок інших механізмів, у розмірах та порядку, визначених Регулятором.*

Водночас функціонування ринку електричної енергії здійснюється на принципах, зокрема, недискримінаційного ціно- та тарифоутворення, що відображає економічно обґрунтовані витрати (стаття 3 Закону).

Враховуючи викладене, пропонуємо абзац тридцятий підпункту 46 пункту 1 розділу I Законопроекту № 12087 **викласти в редакції, що передбачатиме відшкодування витрат номінованого оператора ринку, пов'язаних із забезпеченням функціонування єдиного сполучення ринків на загальноєвропейському, регіональному, національному рівнях, здійснюється виключно за рахунок плати за послуги з організації торгів «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку відповідно до правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку.**

Аналогічні зауваження стосуються й відшкодування витрат, понесених оператором системи передачі при єдиному сполученні ринків «на добу наперед» та єдиному сполученні внутрішньодобових ринків, за умови, що вони були визнані Регулятором обґрунтованими шляхом застосування інших механізмів, визначених Регулятором.

З огляду на зазначене пропонуємо в абзаці тридцять третьому підпункту 26 пункту 1 розділу I Законопроекту № 12087-1 та абзаці тридцять четвертому підпункту 27 пункту 1 розділу I Законопроекту № 12087 **слова «чи застосування інших механізмів, визначених Регулятором» замінити словами «чи застосування інших механізмів, визначених законом».**

3.7. Відповідно до Законопроекту № 12087:

Усі витрати, понесені центральним контрагентом та торговим агентом під час здійснення ними їхніх функцій, підлягають відшкодуванню через механізми, встановлені правилами ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку (абзац п'ятнадцятий підпункту 47 пункту 1 розділу I).

Відповідно до Законопроекту № 12087-1:

Усі витрати, понесені центральним контрагентом та торговим агентом під час здійснення ними їхніх функцій, підлягають відшкодуванню (абзац п'ятнадцятий підпункту 47 пункту 1 розділу I).

Водночас Законопроектами не визначені джерела та порядок формування та відшкодування таких витрат.

У зв'язку з викладеним пропонуємо доповнити Законопроекти новим положенням, яке передбачатиме прозорі джерела, порядок та механізм відшкодування коштів, понесених центральним контрагентом та торговим агентом під час здійснення ними власних функцій.

3.8. Законопроектом № 12087 пропонується передати функції оператора ринку, який відповідно до Закону здійснює свою діяльність на підставі відповідної ліцензії, номінованому оператору ринку, з метою захисту економічних інтересів учасників ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку.

Відповідно до Законопроекту № 12087-1 *номінованим оператором ринку може бути юридична особа, яка має хоча б одну із ліцензій на провадження діяльності: оператора ринку або оператора організованого товарного ринку. Наявність однієї із таких ліцензій забезпечує ефективний регуляторний нагляд за діяльністю номінованого оператора ринку.*

З огляду на зазначене пропонуємо в Законопроектах у статті 8 Закону передбачити положення відповідно до якого виконання функцій номінованим оператором ринку підлягає ліцензуванню.

3.9. Законопроектом № 12087-1 пропонується встановити, що *виконання номінованим (-и) оператором (-ами) ринку функцій, пов'язаних із торгівлею електричною енергією під час єдиного сполучення ринків «на добу наперед» та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків, підлягає нагляду з боку Регулятора, Ради регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та ACER (абзац двадцять другий підпункту 63 пункту 1 розділу I).*

Водночас серед функцій номінованого оператора ринку відсутня функція, ***пов'язана з торгівлею електричною енергією.***

Натомість відповідно до Законопроекту № 12087-1 номінований оператор ринку матиме право провадити ***діяльність з організації купівлі-продажу електричної енергії*** на єдиному сполученні ринків «на добу наперед» та єдиному сполученні внутрішньодобових ринків після призначення Регулятором та укладення договорів, що забезпечують функціонування єдиного сполучення ринків «на добу наперед» та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків з оператором системи передачі та номінованими операторами ринку й операторами системи передачі інших держав-членів Європейського Союзу та/або держав-сторін Енергетичного Співтовариства.

З метою узгодження положень Законопроекту № 12087-1 пропонуємо в абзаці двадцять другому підпункту 63 пункту 1 розділу I слова «функцій, пов'язаних з торгівлею електричною енергією» замінити словами «***функцій, пов'язаних з організацією торгів.***»

4. Законопроектами пропонується запровадити нові положення щодо зміни електропостачальника / агрегатора, зокрема плату за зміну електропостачальника або агрегатора та плату за розірвання договору.

Споживач має / матиме право змінювати електропостачальника та агрегатора на умовах, визначених Законом та правилами роздрібного ринку (стаття 58 Закону з урахуванням змін, запропонованих Законопроектами).

У договорі постачання електричної енергії споживачу визначатимуться, зокрема умови застосування та розрахунок плати за розірвання договору, включаючи неустойку та штрафні санкції, та/або плати за зміну (стаття 56 Закону з урахуванням змін, запропонованих Законопроектами).

Плата за зміну електропостачальника або агрегатора (далі – плата за зміну) – встановлена договором плата або штрафна санкція за зміну електропостачальника або агрегатора, включаючи плату за розірвання договору, яка **прямо** або **опосередковано застосовується до споживачів** електропостачальниками, агрегаторами або оператором

системи передачі, операторами систем розподілу, операторами малих систем розподілу (абзац сто дев'ятнадцятий підпункту 1 пункту 1 розділу I Законопроектів).

Плата за розірвання договору – встановлена договором плата або штрафна санкція, що застосовується електропостачальниками або агрегаторами до споживачів за розірвання договору постачання електричної енергії споживачу або договору про участь в агрегованій групі відповідно (абзац сто двадцятий підпункту 1 пункту 1 розділу I Законопроектів).

Водночас ***зміна електропостачальника та агрегатора споживачем здійснюється на безоплатній основі*** в порядку, визначеному правилами роздрібного ринку та правилами ринку (частина перша статті 59 Закону з урахуванням змін, запропонованих Законопроектами № 12087 та № 12087-1).

Електропостачальник має в чіткий та прозорий спосіб інформувати своїх споживачів, зокрема про *право споживачів безоплатно обирати і змінювати електропостачальника* (стаття 57 Закону).

До побутових та малих непобутових споживачів не може застосовуватися плата за зміну (стаття 59 Закону з урахуванням змін, запропонованих Законопроектами).

Положення розділу III Директиви (ЄС) Європейського Парламенту і Ради від 05.06.2019 № 2019/944 «Про спільні правила внутрішнього ринку електроенергії та внесення змін до Директиви 2012/27/ЄС» (далі – Директива (ЄС) 2019/944) унормовують саме питання *розширення та захист прав і можливостей споживачів*.

Положення статті 10 Директиви (ЄС) 2019/944 визначають основні договірні права.

Умови мають бути справедливими та відомими заздалегідь. У будь-якому випадку ця інформація має бути надана до укладення або підтвердження договору. Якщо договори укладаються через посередників, інформація, пов'язана з питаннями, викладеними у цій частині, також має бути надана до укладення договору (абзац десятий частини третьої статті 10 Директиви).

Кінцеві споживачі мають отримати належне повідомлення про будь-який намір змінити умови договору та бути поінформовані про їхнє право розірвати договір після отримання такого повідомлення. Постачальники мають у прозорий та зрозумілий спосіб повідомляти своїм кінцевим споживачам безпосередньо про будь-яке коригування ціни постачання та причини та передумови такого коригування та його обсяг у відповідний час не пізніше, ніж за два тижні, або не пізніше, ніж за один місяць у випадку побутових споживачів, до того, як таке коригування набере чинності. *Держави-члени мають забезпечити, щоб кінцеві споживачі могли **вільно розривати договори** у разі, якщо вони не приймають нові умови договору або коригування ціни постачання, про які їх повідомив постачальник* (частина четверта статті 10 Директиви).

Постачальники мають пропонувати кінцевим споживачам *справедливі та прозорі загальні умови, які мають бути викладені простою та недвозначною мовою, та не мають містити позадоговірних перешкод для здійснення прав споживачів*, таких як надмірна кількість договірної документації. **Споживачі мають бути захищені від несправедливих або оманливих методів продажу** (частина восьма статті 10 Директиви).

Положення статті 12 Директиви (ЄС) 2019/944 визначають правила зміни споживачами електропостачальника / агрегатора та стягнення електропостачальником / агрегатором плати у зв'язку із цим.

Держави-члени мають забезпечити, щоб **принаймні** з побутових споживачів та малих підприємств не стягувалася жодна плата у зв'язку з переходом (частина друга статті 12 Директиви).

Шляхом відступу від положень частини другої статті 12 Директиви, держави-члени **можуть дозволити** електропостачальникам / агрегаторам **стягувати зі споживачів плату за розірвання договору, якщо такі споживачі розривають строкові договори постачання**

електроенергії за фіксованою ціною з власної ініціативи до закінчення їхнього строку, за умови, що така плата є частиною договору, який споживач добровільно уклав, і що інформація про таку плату була чітко повідомлена споживачу до укладення договору. Така плата має бути пропорційною та не має перевищувати прямих економічних збитків електропостачальника / агрегатора, внаслідок розірвання договору споживачем, у тому числі вартості будь-яких пакетних інвестицій або послуг, які вже були надані споживачу в рамках договору. Тягар доведення прямих економічних збитків покладається на електропостачальника або агрегатора, а допустимість плати за розірвання договору має контролюватись регуляторним органом або іншим компетентним державним органом (частина третя статті 12 Директиви).

Держави-члени мають забезпечити, щоб **право на зміну електропостачальника / агрегатора надавалося споживачам у недискримінаційний спосіб з точки зору витрат, зусиль та часу** (частина четверта статті 12 Директиви).

Отже, Закон має базуватися на принципі вільного розірвання договорів та передбачати вичерпний перелік виключних випадків, у яких електропостачальники та агрегатори стягуватимуть зі споживачів плату за зміну електропостачальника / агрегатора та плату за розірвання договорів, а саме в разі, якщо такі споживачі розривають строкові договори постачання електроенергії за фіксованою ціною за власною ініціативою до закінчення строку дії договорів.

Також договір між електропостачальником / агрегатором та споживачем укладається, як правило, шляхом приєднання споживача до розробленого електропостачальником / агрегатором договору.

Відповідно до статті 634 Цивільного кодексу України договором приєднання є договір, умови якого встановлені однією із сторін у формулярах або інших стандартних формах, який може бути укладений лише шляхом приєднання другої сторони до запропонованого договору в цілому. Друга сторона не може запропонувати свої умови договору.

Визначення умов договору лише однією із сторін може мати наслідком його «однобічність», спрямованість на задоволення інтересів однієї сторони за рахунок інтересів другої.

Враховуючи викладене, пропонуємо відповідні положення Законопроектів узгодити з відповідними положеннями Директиви (ЄС) 2019/944, на імплементацію якої розроблені Законопроекти, а саме:

1) абзац сто дев'ятнадцятий підпункту 1 пункту 1 розділу I Законопроектів викласти в такій редакції:

*«Плата за зміну електропостачальника або агрегатора (далі – плата за зміну) – штрафна санкція або плата за зміну електропостачальника або агрегатора, включаючи плату за розірвання договору, яка у **прозорий, справедливий, заздалегідь повідомлений споживачу спосіб** застосовується до споживачів **електропостачальниками, агрегаторами**».*

2) доповнити Законопроекти положенням щодо внесення змін до статті 56 Закону, відповідно до якого:

Умови договорів про постачання та агрегацію мають бути справедливими та відомими сторонам заздалегідь.

Споживачі мають бути поінформованими у належний спосіб про будь-який намір змінити істотні умови договору, а також про їхнє право розірвати договір після отримання такого повідомлення не пізніше, ніж за два тижні, або не пізніше, ніж за один місяць у випадку побутових споживачів, до того, як така зміна набере чинності.

3) доповнити Законопроекти положенням щодо внесення змін до статті 59 Закону, відповідно до якого:

Плата за зміну електропостачальника / агрегатора та плату за розірвання договорів має бути пропорційною та не має перевищувати прямих економічних збитків електропостачальника / агрегатора внаслідок розірвання договору споживачем.

5. Законопроектами пропонується внести зміни до статті 46 Закону в частині доповнення функцій, прав та обов'язків оператора системи розподілу, а саме надати оператору системи розподілу (далі – ОСР) право володіти, розробляти, управляти чи експлуатувати пункти зарядки електромобілів для власного використання та у випадках, передбачених Законом.

Оператор системи розподілу має право мати у власності, володіти, розробляти, управляти або експлуатувати електрозарядні станції у разі дотримання таких умов (сукупно): інші сторони за результатами відкритої, прозорої та недискримінаційної тендерної процедури, яка підлягає попередньому перегляду та затвердженню Регулятором, не набули права власності, володіння, права розробляти, управляти або експлуатувати електрозарядні станції або є неспроможними надавати послуги із заряджання електромобілів за обґрунтованою вартістю та своєчасно;

Регулятор провів попередню перевірку умов тендерної процедури та затвердив її.

Разом із цим оператори системи розподілу є суб'єктами природної монополії на ринках розподілу електричної енергії в межах визначеної Регулятором території ліцензованої діяльності, діяльність яких є предметом державного регулювання НКРЕКП, зокрема в частині встановлення тарифів на послуги з розподілу електричної енергії.

ОСР надає послуги з розподілу електричної енергії та послуги з приєднання до системи розподілу відповідно до Кодексу систем розподілу (стаття 46 Закону).

Також ОСР надає послуги комерційного обліку електричної енергії (стаття 74 Закону).

Плата за послуги з розподілу електричної енергії та послуги з приєднання до системи розподілу є основним джерелом доходу ОСР, який вони мають спрямовувати на розвиток системи розподілу з метою забезпечення безпеки функціонування енергосистеми України.

З огляду на те, що Законопроектами не визначено джерел фінансування щодо набуття права ОСР володіння, розробки, управління чи експлуатації електрозарядних станцій, фінансування ОСР може здійснюватися за рахунок тарифів з розподілу та надання послуг з приєднання, тобто за рахунок користувачів системи розподілу (виробників та споживачів).

Надання ОСР права володіти, розробляти, управляти чи експлуатувати електрозарядні станції може призвести до зростання плати за послуги з приєднання й тарифів на послуги з розподілу електричної енергії, які надаються ОСР користувачам.

Також, урахувавши положення Законопроектів, ними може закріплюватися виключне право ОСР на отримання права володіти, розробляти, управляти чи експлуатувати електрозарядні станції для подальшого надання послуг із заряджання електромобілів на договірних засадах (тобто на власний розсуд визначати ціни на такі обсяги).

Тобто нормами Законопроектів, у разі їх прийняття, запроваджуватиметься монопольне (домінуюче) становище ОСР на ринку послуг із заряджання електромобілів у межах території ліцензованої діяльності такого ОСР. За таких умов, коли користувачі системи розподілу не зможуть без перешкод перейти від одного ОСР до іншого, така ситуація може призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції або ущемлення інтересів таких користувачів, що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку (частина перша статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

Водночас при провадженні ліцензованої діяльності ОСР повинен дотримуватися спеціальних вимог, зокрема не допускати перехресного субсидіювання¹ (підпункт 2

¹ Перехресне субсидіювання – переміщення доходу від провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії для фінансової підтримки іншого виду господарської діяльності в межах одного або декількох суб'єктів господарювання.

пункту 2.4 глави другої постанови НКРЕКП «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії»).

Разом із цим Законопроекти не унормовують питання:

1. Надання іншим особам (резидентам та нерезидентам), крім ОСР, права надавати послуги із заряджання електромобілів.

2. Вичерпного переліку організаційних, кваліфікаційних та інших спеціальних вимог, обов'язкових для виконання під час надання послуги із заряджання електромобілів.

3. Необхідності отримання ліцензії для провадження діяльності з надання послуги із заряджання електромобілів.

4. Необхідності попереднього проведення Регулятором публічних консультацій для визначення кола осіб, спроможних володіти, розробляти, експлуатувати або управляти пунктами зарядки та надавати послуги із заряджання систем акумуляування електричної енергії (акумуляторних батарей) електромобілів.

5. За рахунок яких джерел фінансуватиметься ОСР володіння, розробка, управління чи експлуатація електрозарядних станцій.

6. У разі, якщо інші особи за результатами оцінки Регулятора будуть неспроможні набути права власності, володіння, розробки, управління або експлуатації електрозарядних станцій чи є неспроможними надавати послуги із заряджання електромобілів за допомогою пунктів зарядки електромобілів, і таке(і) право(а) буде надано ОСР (тобто ОСР матиме ознаки такого, що займатиме монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг із заряджання електромобілів за допомогою електрозарядних станцій), необхідно встановити, що ціни за надані послуги із заряджання електромобілів за допомогою електрозарядних станцій є державними регульованими та затверджуються Регулятором.

7. Визначення джерел, з яких ОСР може отримати компенсацію залишкової вартості своїх інвестицій в інфраструктуру електрозарядних станцій у разі поступового припинення діяльності з надання послуг із заряджання електромобілів за допомогою електрозарядних станцій.

Відсутність зазначених норм може призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції на ринку надання послуг із заряджання електромобілів за допомогою електрозарядних станцій та ущемлення інтересів таких користувачів, що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

6. Законопроектом пропонується в частині першій статті 1 визначення терміна «учасник ринку» викласти в новій редакції, відповідно до якої *учасник ринку електричної енергії (далі – учасник ринку) – фізична або юридична особа, у тому числі нерезидент, яка купує, продає або виробляє електричну енергію, здійснює діяльність з агрегації, реагування попиту або зберігання енергії, у тому числі шляхом розміщення заявок на торгівлю на одному або декількох ринках електричної енергії, у тому числі на балансуючих ринках.*

Однак таке визначення терміна не є точним й однозначним для розуміння суб'єктами ринку електричної енергії, які планують брати або вже беруть участь в ринку електричної енергії (передусім оператором системи передачі, який має укласти договір про врегулювання небалансів з особами, які матимуть намір брати участь у ринку електричної енергії на виконання положень частини третьої статті 3 Закону).

Враховуючи наведене, пропонуємо визначення терміна «учасник ринку» залишити в чинній редакції із внесенням відповідних доповнень у частині нових учасників ринку, діяльність яких передбачена Законопроектами.

7. Відповідно до підпункту 15 пункту 1 розділу I Законопроекту № 12087 пропонується статтю 19 Закону доповнити частиною сьомою, яка передбачає, зокрема, таке:

«...Регулятор у співпраці з оператором системи передачі розробляє план заходів з усунення виявлених регуляторних викривлень або ринкових збоїв (далі – план заходів), який

має передбачати заходи для усунення виявлених регуляторних викривлень або ринкових збоїв та строки його впровадження...

...Якщо план заходів передбачає впровадження механізмів забезпечення потужності відповідно до статті 19¹ цього Закону, Кабінет Міністрів України повідомляє Антимонопольний комітет України про державну допомогу для отримання рішення у порядку, встановленому Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до частини першої статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» надавачі державної допомоги подають повідомлення про нову державну допомогу з пропозиціями щодо підготовки проектів законів, інших нормативно-правових та розпорядчих актів, спрямованих на підтримку суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, внесення змін до умов чинної державної допомоги.

Згідно з пунктом 6 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» надавачі державної допомоги – органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю, а також юридичні особи, що діють від їх імені, уповноважені розпоряджатися ресурсами держави чи місцевими ресурсами і ініціюють та/або надають державну допомогу.

Частиною другою статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» передбачено, що терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)», «органи влади», «органи адміністративно-господарського управління та контролю» вживаються у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».

Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи влади – міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим, державні органи, що здійснюють регулювання діяльності суб'єктів природних монополій, ринків капіталу та організованих товарних ринків, державні органи приватизації, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, місцеві органи виконавчої влади.

Отже, Кабінет Міністрів України не може вважатися надавачем державної допомоги в розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Враховуючи наведене, у Законопроекті № 12087 необхідно передбачити подання Комітету повідомлення про державну допомогу відповідним надавачем державної допомоги в розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Крім цього, згідно з підпунктом 16 пункту 1 розділу I Законопроекту № 12087 Закон пропонується доповнити новою статтею 19¹, частина п'ята якої передбачає, що:

« 5. ...Регулятор приймає рішення про початок застосування механізмів забезпечення потужності після прийняття Антимонопольним комітетом України рішення про допустимість державної допомоги для конкуренції відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та інформування Секретаріату Енергетичного Співтовариства».

Відповідно до частини шостої статті 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» за результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу Уповноважений орган у встановленому ним порядку приймає рішення, зокрема, про допустимість нової державної допомоги для конкуренції; про визнання підтримки суб'єкта господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Згідно із частиною сьомою статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» за результатами розгляду справи про державну допомогу Уповноважений орган приймає рішення, зокрема, щодо:

1) визнання підтримки суб'єкта господарювання, зазначеної у повідомленні про нову державну допомогу, такою, що не є державною допомогою відповідно до цього Закону

України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», у тому числі внаслідок внесення надавачем державної допомоги змін до умов її надання;

2) допустимості нової державної допомоги для конкуренції, у тому числі внаслідок внесення надавачем державної допомоги змін до умов її надання;

3) допустимості нової державної допомоги для конкуренції за умови виконання надавачем та отримувачами державної допомоги встановлених Уповноваженим органом зобов'язань.

З огляду на викладене пропонуємо частину п'яту статті 19¹ Закону викласти в такій редакції:

«5. ...Регулятор приймає рішення про початок застосування механізмів забезпечення потужності після прийняття Антимонопольним комітетом України рішення про допустимість державної допомоги або про визнання підтримки суб'єкта господарювання такою, що не є державною допомогою, відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та інформування Секретаріату Енергетичного Співтовариства».

8. Відповідно до підпункту 15 пункту 1 розділу I Законопроекті № 12087-1 передбачається статтю 19 Закону доповнити частинами четвертою – дев'ятою, якими пропонується передбачити, зокрема, таке:

«...Проект плану заходів, який передбачає впровадження механізмів забезпечення потужності відповідно до статті 19¹ цього Закону, має бути перевірений на відповідність вимогам Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання...».

Згідно з пунктом 2 частини другої статті 8 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» до повноважень Уповноваженого органу належить, зокрема, визначення належності до державної допомоги заходів з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, оцінювання допустимості державної допомоги для конкуренції, прийняття рішень, передбачених цим Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Рішення Уповноваженого органу з питань державної допомоги за результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу або справи про державну допомогу відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» приймаються за результатами розгляду інформації, що надана у повідомленні, а також на підставі ґрунтовного аналізу іншої інформації та матеріалів, що наявні в Комітеті.

Згідно з пунктом 13 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» повідомлення про нову державну допомогу – інформація про нові програми державної допомоги або індивідуальну державну допомогу, що подається до Уповноваженого органу для прийняття ним рішення про допустимість державної допомоги для конкуренції.

Відповідно до частини першої статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» надавачі державної допомоги подають повідомлення про нову державну допомогу з пропозиціями щодо підготовки проектів законів, інших нормативно-правових та розпорядчих актів, спрямованих на підтримку суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, внесення змін до умов чинної державної допомоги.

Отже, зазначені вище положення статті 19 Закону України «Про ринок електричної енергії», які запропоновані Законопроектом 12087-1, є некоректними та такими, що можуть створити правову колізію.

Враховуючи наведене, у Законопроекті № 12087-1 слід передбачити подання Комітету повідомлення про державну допомогу відповідним надавачем державної допомоги згідно із Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

II. Щодо надання кандидатур уповноважених представників Комітету

Комітет надає такі кандидатури уповноважених представників для участі в робочій групі щодо підготовки рішення стосовно прийняття одного із Законопроектів за основу або необхідності розробки доопрацьованої версії законопроекту з урахування пропозицій учасників енергоринку та інших зацікавлених осіб:

Ткаченко Яна Олегівна – заступник директора Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги – начальник відділу (електронна адреса: tkachenko@amcu.gov.ua, тел. (044) 251-62-25*64-28);

Пашинська Оксана Степанівна – начальник відділу погодження нормативно-правових актів у сфері електроенергетики Департаменту досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства (електронна адреса: pashinska@amcu.gov.ua, тел. (044) 251-62-25*60-45);

Дубова Дар'я Олексіївна – головний спеціаліст першого відділу Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги (електронна адреса: Dubova@amcu.gov.ua, тел. (044) 251-62-25*60-50).

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО